

NAPLÓ

Előfizetési árak helyben

Egy évre 14 korona.
Fél évre 7 korona.
Negyed évre 3.60 fillér.
Egy óra 1.20 fillér.

Vidéken:

Egy évre 18 korona.
Fél évre 9 korona.
Negyed évre 4.50 fillér.
Egy óra 1.50 fillér.
Egyes szám ára 4 fillér.

HIRDETESI DIJAK:

Nyilttér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503
Kiadóhivatal: 379.

POLITIKAI NAPILAP.

A közönséghez.

E hó 26-ától a „NAPLO” átalakításon ment át. Nem reggel, hanem délután jelenik meg. Ez az átalakulás azonban csak külső változást jelent, de a lap szellemében, irányában és tartalmában nem hagy nyomot. Ezzel is a közönségnek akarunk szolgálatot tenni, mert célunk megtalálni az eddig tapasztalt érdeklődést és kiérdemelni azt a jövőben is.

Fokozott buzgalommal igyekszünk azon, hogy a közönségnek olcsó, jó és megbízható lapot nyujtsunk.

Lapunk ezután is az eddigi terjedelemben jelenik meg. Az előfizetési árakat leszállítottuk. És pedig

egy szám ára 4 fillér.

Előfizetési árak helyben:

Egész évre 14 Kor.
Egy félfévre 7 ”
Egy negyed évre 3.60 ”
Egy óra 1.20 ”

Vidéken:

Egész évre 18 Kor.
Félfévre 9 ”
Egy negyed évre 4.50 ”
Egy óra 1.50 ”

Rovataink az eddigiek maradnak, de a távirati tudósításunk még az eddiginél is gazdagabb lesz és az országos és külföldi eseményekről részletességgel még azon a napon fogunk tudósítani, különös figyelemmel leszünk a vidéki életre, melynek minden nevezetesebb mozzanatáról lehető hiven és gyorsan számolunk be.

Szerkesztőségünk jelentékeny új erővel gyarapodott s hiszszük, hogy olvasóink minden méltányos igényét ki fogjuk elégíthetni.

E hitben egy erdélyi lap hivatásának teljes tudatában, a kötelességteljesítés komoly elhatározásával kérjük a közönséget, hogy az áprilisi évnegyed küszöbén lapunkat támogassa.

A NAPLÓ

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Önálló vámterület.

Irta: Kunz Gusztáv.

Az önálló vámterület kérdésénél első sorban a kereskedelem és az ipar egymáshoz való viszonyát kell tekintetbe vennünk. Es itt mindjárt kon-

statálnunk kell, hogy a magyar kereskedelem importált idegen, nem eredeti magyar. A régebbi kereskedők egyenesen azzal a céllal telepedtek meg Magyarországon, hogy saját hazájuk iparát közvetítsék és terjesszék. Ez a szokás minden átalakulás mellett ma is főnáll s a szomszéd állam iparát emelve a mi kis erővel dolgozó iparunkat lezorította a piacról, fejlődését megakadályozta, sőt mondhatjuk, hogy teljesen tönkretette. Hiábavaló volt a szegény magyar iparos jajveszéklése, nem hallotta meg szavát senki, ereje elfogyott s a hitelre mindig éhes kereskedelem a szomszéd állam nagyiparának karjaiba vetette magát. Ausztria folyton fejlődő ipara még azt a csekély összeköttetést is megbénította, a mely Magyarországon a kereskedelem és a kézi ipar között főnállott.

Ezek a körülmények megnyitották a kereskedők számára a tulságos hitelt, a mi azután természetesen a tisztességes kereskedők kárára történt s a sok félrevezetés megrendítette a közönségben a kereskedelem itánt való bizalmát. A kereskedelemnek ezek a fattyuhajtásai, az improduktivitás teljesen tönkretették az amugy is gyöngye ipart s a magyar kereskedelem

egyszerű közvetítő eszközzé alakult át.

Midőn az ipar és a kereskedelem Magyarországon ezt a szomorú képet nyújtja, ugyancsak idején való komolyan foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy vajjon mit változtatna a helyzeten a vámközösség megszűntetése, a gazdasági különválás.

Érős a meggyőződés, hogy közvetítő kereskedelmünk a vámsorompó föllállításával, hatalmas, el sem képzelhető erőt nyerne. Uj munkakedv honolna meg közöttünk, uj és uj utat mutatna a fejlődő munkaerő, nem kicsinyelnénk többé a hazai ipart, hanem ellenkezőleg dédelgetnők, nevelnők, erősítőnk s nem volna többé utunkban mindenütt Ausztria könnyelműen hitelezett selejtes tulprodukcója, a mi tisztességes kereskedelmünk valóságos szipolyozója.

Egészséges gyáripart teremtenének, a mely lassan, de biztos fejlődéssel munkásokat nevelne az országnak.

Mert a nem füstölő kémények mutatják az ipar fejlődését. Bécs lakosságának 48%-a, Berlin lakosságának 62%-a foglalkozik iparral és kereskedelemmel. Es ezek alkotják az egészséges középosztályt, a melynek a megteremtésén min-

A „NAPLO” tárcája.

Egyszer egy esztendőben.

Irta: Csehov Antal.

A hercegnő kis, három fehérablakos házának ünnepi képe van. Mintha csak megfiatalodott volna. Környéke gondosan seperve, a kapu nyitva áll. Az ablakokról levették a ráncos függönyöket. A frissen lemosott ablaktáblák félnéken játszanak a tavaszi napsugárral.

A szalon ajtajában ott áll a svájci munderba bujtatott inas, az öreg Márk, moly-ette livreében. Tüskés állán, melynek beretválásánál remegő kezei az egész délelőtt munkálkodtak, a frissen kitisztított cipők és a cimeres gombok szinte visszaverik a napsugarat.

Márk nem hiába mászott ki a maga kamarájából. Ma névnapja van a hercegnőnek és kötelessége ajtót nyitni a látogatók előtt és kiáltani nevüket. Az előszobában nem a kávéalj és a bőjtös leves szaga terjeng, mint rendszeren, ha-

nem valami olyas illat, ami a tojászsappan szagára emlékeztet. A szobák gondosan vannak rendbe szedve. A függönyök fel vannak téve, a képekről le van véve a fátyol, a korhadt, behorpadt padló ki van fényesítve. A gonosz Vasulka, a macska, a kölykeivel estig be zárva a konyhába.

Ma a hercegnő, három ablakos házikó birtokosa, egy görnyedt és ráncos képű hölgy, egy nagy karosszékből ül és egyre igazítja fehér, csalánszövet ruhájának a ráncait.

— Senki sem jött el! — siránkozik a hercegnő. — Sem a báró, sem Chachaladre herceg, sem Báviczky George. Elhagytak engem! Pedig ha én nem lettem volna, mi lett volna belőlük? Nekem vannak lekötözve állásuk, karrierjük miatt... nekem, egyedül nekem. Nélkülem nem lett volna belőlük semmi.

— Nem lett volna semmi! — bizonygató Márk.

— Én nem követelek hálát. Nincs rá szükségem! Nekem érzélemre

van szükségem! Istenem, mily sérelem! Ah mily sérelem! Még Jean, a rokonom sem jött el. Miért nem jött el? Mivel bántottam meg? Kifizettem minden váltóját, férjhez adtam a testvérét. Tányát, egy derék emberhez. Sokamba van nekem Jean! Megtartottam a szavamat, a mit a bátyámnak, az ő atyjának adtam. És elköltöttem rá... magad tudod...

— Méltóságod, mondhatni a szüleik helyét töltötte be.

— És itt ni... itt ni a hála. Oh emberek!

Három úrkor, mint a mult esztendőben is, a hercegnőnek hisztérikus rohama van. — A megrémült Márk felveszi gombokkal díszített kalapját, sokáig alkuszik a bérkocsissal és megy Jeanhoz, a rokonhoz.

Szerencsére a butorozott szobák, amelyekben Jean herceg lakik, nem nagyon messze vannak. Márk az ágyban fetrengve találja a herceget. Jean épp most jött meg a tegnapi lumpolásból. Gyűrött, kiálló pofa-

csontu arca piros, homloka veritkes. A fejében zugás, a gyomrában forradalom van. Szeretne elaludni, de nem lehet: émelyedik a gyomra. Unalmas szemei a mosdóra vannak függesztve, mely tele van piszokkal és szappanos vízzel.

Márk bejön a piszkos szobába, óvatosan lépked és lábujjhegyen oda megy az ágyhoz.

— Nem jól van. Mihalics Iván! mondja feddőleg rázva a fejét. Nem jól tetie!

— Miért nem?

— Miért nem gratulált ön ma a nagynénjének a névnapjára! Talán ez jól van!

— Menj a pokolba! monjda Jean, nem véve le tekintetét a szappanos vízről.

Talán ez nem bántja a nénit? Mi? Ej, Mihalics Jean. Önben nincs semmi érzélem. No, miért bántja és keseríti őt?

— Én nem csinállok látogatásokat. Mondd meg neki. Ez a szokás már elavult. Nincs Időnk járkalni. Járkáljatok magatok, ha nincs

Lapunk mai száma 8 oldalra terjed.

den államnak törekednie kell. Mert ez a középosztály nemcsak munkása az államnak, hanem legnagyobb és legbiztosabb fogyasztója is. Ezt pedig csak az ipar tudja megteremteni, a mely állandó munkát képes biztosítani, nem úgy mint nálunk, a hol vannak műhelyek, a melyekben 5—6 hónapon keresztül szünetel a munka.

A szunnyadó kereskedelmi erő is új támpontot nyerne s nemcsak a detail kereskedelmet, hanem a nagybani forgalmat is jobban ragadhatná kezébe, mely ma teljesen Bécs birtokába jutott. És ha házi és kézi iparunkat jobban fejleszjük, nem lehetetlen némely cikknek a külföldön is piacot teremteni, a mihez ilyen nyomott körülmények közt minden bátorság és önbizalom hiányzik.

Egy helyes vámtarifa mind a két résznek biztosítani fogja a jövőt, — mert mi ép oly képtelenek leszünk sok éven keresztül a textil és egyéb most Ausztriából jövő szükségletünket saját országunkban előállítani, mint a hogy Ausztria is képtelen lesz agrárszükségletét olcsóbban más vagy saját államából fedezni.

Egy kölcsönös barátságos viszonyra kell kifejlődni, mint ez minden tisztességes üzletnél szokásos, minden fél védeni fogja a maga üzleirányát és megfeszített erővel bár, de biztosabban és békésebben fognak haladni a megállapított irányban.

A kiegyezés Damoklesz kardja nem fog folyton fejünk felett függni. A politikai hullámok lecsillapulnak s egy önzértes igazi nemzeti közgazdasági politika fog helyébe utat

nyerni. Az idegen tőke biztosabb alapra fogja befektetéseit eszközölni és remélhető, hogy a mi nagy pénzügyeink is bátrabban fogják az iparvállalatokat támogatni.

Az önálló vámterület természetesen magával hozná az önálló külföldi képviselőt is, a mi azután az egyenes kereskedelmi összeköttetéseket létesítené, a mi szintén nagy horogerejű lenne a jövő fejlődése tekintetében, a mennyiben az az óriási szám, a mely ma Ausztria lapján, mint behozatal és kivitel nyer elszámolást, a mi számlánkon szerepelne eddig még nem ismert nagy eredménnyel.

Azzal az állítással szemben, hogy nem leszünk képesek a nagyobb, önálló kereskedelem lebonyolításához szükséges tőkét előteremteni, elég arra utalnom, hogy a pénznek nincs hazája s kétségtelen, hogy egészséges eszmék megvalósítására és jó üzletek lebonyolítására még mindig megtaláltuk a pénzforrást s kétségtelen, hogy az önálló magyar ipar és kereskedelem is megnyerné a tőkék érdeklődését, de másrésztől az eddigi összeköttetések is fönn fognak maradni legalább részben s bizonyos, hogy Ausztria nem fog összes üzleti érdekeivel visszavonulni, hiszen azáltal csak magának okozna kárt.

Végül még csak arra akarok rámutatni, hogy téves az a fölfogás, hogy a vámsorompó fölállítását által a használati és szükségleti cikkeket erőszakkal megdrágítjuk és ezáltal a fogyasztó-közönség új adóval lesz megterhelve. Mert míg az egyes tételek természetes emelkedése alig lesz észrevehető, addig

munkához jutnak a most tétlenségre kárhozott kezek. Nincs rá példa, hogy ország, a mely vámsorompóval védte meg iparát és kereskedelmét, célt ne ért volna s biztos reményünk lehet, hogy az önálló vámterület Magyarországon is meg fogja vetni alapját a gazdasági jólétnek, a boldogulásnak.

— **A szegedi pótválasztásra**, mely tudvalevőleg jövő hó 13-án fog végre menni, az ottani u. n. függetlenségi párt Bánffy Dezső bárónak ellenjelöltet állított, felléptetve Herczegh Mihály egyet. tanárt. Ez a Herczegh Mihály egyebeken kívül arról nevezetes, hogy nélkülözhetetlennek tartja magát a parlamentben. Ennek a vélekedéseknek igazságáról több választókerületet próbált meggyőzni, de az egyetlen egyszer sem sikerült. Eddig Herczegh ur sem a választó kerületekben, sem a programokban nem válogatott. — Szegeden fellépett kormánypárti programmal. Csáktornyán nemzeti párti jelölt volt, legújabbán pedig miután januárius 26-án még Tiszára szavazott Budapesten, Vácon függetlenségi programmal próbálkozott, de sikertelenül. Természetes ezek után, hogy a szegedi u. n. függetlenségi vele akarják megbuktatni — Bánffy Dezsőt. Csak azt felejtik el ezek a jó urak, hogy nem vagyunk — farsangban. Az ilyen vaskos tréfát tehát nem veszik be Szegeden.

— **Hoffmann ur.** Bartha Miklós az általános választások alkalmából mesteri rajtot itt volt az *önjelöltől*. A közéletnek erről a furcsa alakjáról, melynek minden különösebb hivatottság vagy bár közönséges képesség nélkül. *mindenáron* mandátum kell. Nős a váci kerületben, hol közelebből pótválasztás lesz, —

felbukkant a Bartha Miklós rajzának egyik eredetije, Hoffmann ur a becsületes neve. Az ottani függetlenségi párt ugyan Bottlik János tekintélyes birtokost jelölte, de Hoffmann ur ezt nem respektálja. Jögcime erre, hogy egyik vezetője volt az ifjúsági tüntetéseknek. Hát Takáts Zoltán is az volt. Nagyobb tehetsége is volt, mint Hoffmann urnak, még sem lett sem képviselő, sem jelölt. Vagy benne volt több önfegyelmzés, vagy a közéletben több komolyság. Hisszük egyébként, hogy az utóbbiból még mindig van annyi, hogy Hoffmann ur nem viszi tovább a — jelöltségnél.

A politikai válság.

Szögyény missziója. — Koalíciós kormány. — Bécsi hangok. — A király enged. — Udvari ebéd. — A szabadelvűpárt züllése. — Szent-iványi Árpád kilépése.

Kolozsvár, márc. 31.

A magyar politika sötét világában mintha tegnap valamelyes derengés lett volna észlelhető. Egy tegnapi táviratunk már arról is hirt adott, hogy Szögyény eljárása eredményre is vezetett és a kibontakozás útját meg is találták. A várható kibontakozásról „A Nap” tegnapi kelettel a következőket jelenti:

Szögyény-Marich bizalmas környezetéből halljuk, hogy a nagykövet nézete szerint holnap megtörténik a végleges döntés. A király gróf Andrássy Gyulát vagy Wekerle Sándort bizza meg a kabinetalakítással. Szögyény nagyon boldog, hogy sikerült közbenjárásával a helyzetet tisztázni és az embereket közelebb hozni egymáshoz.

Ugyancsak a „A Nap” egy másik nyilatkozatot is közöl, melyet egy magas állású politikus tett, ki ma még részese a kormányzatnak. Ez a hiradás a Lukács-féle kombinációt cáfolja meg és a végleges megoldást jelentené. A nyilatkozat a következő:

— Arról, hogy Lukács László pénzügyminiszter designáltatnék miniszterelnöknek, szó sincsen... A felség több ízben fordult hozzá azzal a kívánsággal, hogy vegye a kezébe a válság megoldását, beérték volna már azzal is, ha Lukács csak ideiglenesen vállal kabinetet, de ő minden ilyen irányu megbízást, mint meddőt, visszautasított. A felséget ellenben sikerült rávennie arra, hogy eltérően azoktól, a kik ideiglenes megoldást ajánlottak, a **végleges megoldás érdekében adjon legalább annyi engedményt, a mennyi a koalíciónak eteg arra, hogy kabinetet alakíthasson. Az uralkodó, a kit Szögyény Marich László is ebben az irányban befolyásolt, a tanácsot elfogadta és követte. Azóta Lukács László a király megbízásából tárgyal a koalíciós ellenzékkel s a végleges meg-**

más dolgokat, nekem meg hagyjatok békét. No, pusztulj már! Aludni akarok.

— Aludni akarok. Az igaz, hogy az arcát görbitgeti. Nem szégyel a szemembe nézni.

— No. Piszt. Te rongy! Piszkos! Márk erősen kezd hunyorgatni a szemével. Hosszas hallgatás következett.

— De már csak jöjjön el batyuskám és gratuláljon neki! mondja jószágon. A hercegnő sir, hánykolódik az ágyon. Legyen olyan jó, mutassa meg tiszteletét iránta. Jöjjön el, batyuska.

— Nem megyek. Nincs miért és nincs mikor. És mit csináljak egy vén leánynál?

— Jöjjön el fenséged. Gondolja meg batyuskám. Legyen olyan kegyes. Borzasztó, mennyire elkésztette őt az ön, mandhatni hálátlansága és érzéketlensége.

Márk végighuzza frakkja ujját a szemébe.

— Legyen olyan kegyes!

— Hm. Hát konyak lesz? kérdi Jean.

— Lesz batyuskám, fenséged.

— Igen! No...

A herceg felveti a szemét.

— No és száz rubel lesz? kérdezi,

— Az teljes lehetetlen! Fenséged is jól tudja, tőkénk már nincs, ami volt... Tönkretettek benünket a rokonok, Miholics Iván. Amikor pénzünk volt, mind jártak hozzánk, most meg... Legyen meg az Isten akarata!

— Mult esztendőben a látogatásért mennyit vettem el maguktól? Kétszáz rubelt. Most meg száz sincs. Tréfálni akarsz te öreg varju! Keressél csak, az öregnél találsz. Különben takarodjál, aludni akarok.

— Legyed nagylelkű fenséged! Öreg ő már gyenge. A léleg csak hálai jár bele. Könyörüljön meg rajtam fenséged, Miholics Iván.

Jean kérlelhetetlen. Márk alkuozni kezd. Őt órákor Jean megadja magát, frakkot huz és a hercegnőhöz megy.

— Ma tante, — mondja térdre hajolva és megingva.

És a pamlagra ülve, belefog a tavalyi beszélgetésbe.

— Kryszkina Mária levelet kapott Nizzából. Az aztán a férj! Ah! De milyen! Igen részletesen leírta azt a párbajt, a mit egy angollal vívott egy énekesnő miatt, nem emlékszem a nevére.

— Csakugyan?

— Igen. Párbajozik, énekesnők után szaladgál. A felesége meg sorvadjon itt az ő kegyelméből. Nem értem az ily embereket, ma tante.

A boldog hercegnő közelebb húzódik Jeanhoz és a beszélgetés széles mederben kezd folyni. Felszolgálják a teát konyakkal.

És ez alatt, mikor a boldog hercegnő Jeant hallgatva, kacag, rémül, meglepődik, az öreg Márk a saját bőröndjében turkál és keresi elő az összekuporgatott értékpapirokat. Jean herceg nagy engedékenységet tanúsított. Csak ötven rubelt követelt. No de, hogy meg legyen az ötven rubel, nem egy bőröndöt kell átturni.

oldás előfeltételeit igyekszik megállapítani. A végleges megoldás kapcsán a kabinet-elnökséget gr. Andrássy Gyula veszi át s a reszort-tárcákat a koalíció politikusainak adná.

A politikai válság történetében nem jelentéktelen mozzanatok a napoként megismétlődő udvari ebéddek. A tegnapi esti udvari ebédéről a következőket jelentik:

Tegnap d. u. 6 órakor udvari ebéd volt, melyen a király minden jelenlevőt megszólított. Hosszasan beszélt Széll Kálmánnal, Wassicscsal és Zichy Jánossal. Tóth Jánosnak azt mondta, hogy nagyon sajnálja, hogy a válság olyan sokáig húzódik. Tóth azt felelte, hogy ő is nagyon sajnálja, hogy a királyi döntés oly későn történik, de a függetlenségi párt a nemzeti követelések terén a lojalitás legvégéig határáig elment s már többet nem engedhet.

A király erre azt mondta, hogy elismeréssel adózik a függetlenségi párt lojalitása iránt s reméli, hogy a megoldás nemsokára bekövetkezik.

Bakonyi Samutól Debrecen városáról kérdezősködött és megemlítette, hogy a város sokat áldoz kaszárnyákra.

Bakonyi erre azt felelte, hogy a nemzet erején fölül áldoz és most a királytól várja, hogy ő is hozzon áldozatot. Erre a király egy pillanatra elgondolkozott és azután pedig mosolygott és jóakarattal bőlintott. Cercle után Széll Tóthtal és Bakonyival, Tallián Bánffyval tárgyalt hosszasan. Apponyi tegnap Brixenbe utazott s az udvari ebédéről való elmaradását táviratban mentette ki. Kimentették még elmaradásukat Rakovszky és Hentaller Lajos képviselők.

A kik azt hiszik, hogy a szabadelvűpárt bomlását a tegnapi esti párthatározat feltartóztatta, nagyon tévednek. A gyűlésen Szentiványi és hívei nem jelentek meg és a ki ismeri Szentiványinak a „Zeit“ vasárnapi számában tett, a szabadelvűpárt hivatásáról szóló és a tegnapi párthatározattal semmiesetre sem összeegyeztethető nyilatkozatát, az méltányolni tudja ennek a távolmaradásnak jelentőségét. Egy tegnapi esti távirat arról adott hírt, hogy Szentiványi be is jelentette kilépését a szabadelvűpárt elnökének. Ennek a hírnak valódiságáról nem volt alkalmunk meggyőződni. De a mi késik, nem mulik. Mindenesetre hibáztatandó, hogy Szentiványi bujkál és nem vállal határozottan színt. Pedig azzal a kibontakozást nagyban siettetné.

A politikai helyzetről nyert újabb értesüléseink a helyzetet nem tüntetik ilyen rózsás színűnek. Más oldalról ugyanis azt jelentik, hogy koránt sincs szó a királynak az ellenzékkel történt megállapodásáról, vagy talán az összes nemzeti engedmények megadásáról. Mindössze annyi a pozitívum, hogy a király a hivatalnok-minisztérium ter-

vét egyelőre mellőzte és ismét Andrássy Gyula grófot fogja magához hívni. Tény az is, hogy a katonai kérdésekben is némi engedmények láthatók és Pitreich hadügyminiszternek Budapestre érkezése ezzel áll kapcsolatban. Hir szerint a király hajlandó bizonyos engedményeket tenni, ha az ellenzék ígéretet tesz, hogy két éven belül újabb engedményeket nem kíván. Ezzel szemben az is biztosíthatnák, hogy ugyanezen idő alatt újabb katonai terhek sem igényeltetnének a nemzetől.

Az engedmények mibenléte még nem ismeretes és így az ellenzéknek nem is volt alkalma azokkal foglalkozni.

Annai bizonyos, hogy Andrássy Gyula gróf meghívása a király elé, küszöbön áll és hogy a helyzet nem reménytelen.

A „Neue Freie Presse“ tegnapi esti lapjában a következőket írja:

A hadügyminiszter mai budapesti utazásából azt következtetik, hogy a katonai engedmények, amennyiben nem a vezényleti nyelvről van szó, a korona véleménye szerint sem lesznek teljesen elkerülhetők. Itteni parlamenti körökben azt hiszik, hogy annyiban fognak engedményeket tenni, hogy a magyar nyelvnek, mint ezrednyelvnek az eddiginél nagyobb tért engednek, minthogy azonban a magyar nyelv állami nyelv, Horvátország kivételével ezrednyelv lesz mindazon magyar ezredeknél is, melynek a legénysége nem magyar anyanyelvű. A király döntése tehát ha csak ismét valami kedvezőtlen fordulat nem áll be, közvetlenül küszöbön áll és nincs kizárva, hogy Andrássy kinevezése miniszterelnökké, már legközelebb megtörténik.

Egy éjjel érkezett táviratunk a következőket jelenti:

Pitreich br. közös hadügyminiszter elutazása előtt délután 3 órakor a király fogadta. A kihallgatás egy óra hosszat tartott.

Pitreich a kihallgatás után Lukács Lászlóval és Tisza Istvánnal hosszasan tárgyalt a jelvényzászló, a 450 millió hadikölcsön és a hadügyi szállítások tárgyában. A hadügyi szállítások ezután a kvóta arányában fognak történni, a hadikölcsön felvételét pedig úgy fogják elintézni, hogy a népet ne terhelje.

Az összes belügyi és gazdasági követeléseket hajlandó megadni a király, csak az ellenzék engedjen a katonai követelésekből.

A szervező-bizottság ülése.

A városi tisztviselők beosztása fizetési osztályokba.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnapi számunkban megírtuk, hogy a városi tisztviselők fizetésének rendezésére kiküldött szervező-bizottság elvben elhatározta, hogy a városi tisztviselők fizetéseit az állami tisztviselők fizetéseivel képest fogja megállapítani, s hat fizetési osztályba sorozza a tisztvisel-

őket úgy, hogy az első fizetési osztály megfelel az állami tisztviselők VI-ik, az utolsó pedig XI-ik fizetési osztályának.

Mindegyik fizetési osztályban 3 fokozat lesz, s egyik fokozatról a másikra öt évi szolgálat után fognak átlépni a tisztviselők.

A tisztviselők fizetési osztályokba való sorozása a következő:

Az első fizetési osztályba, mely az állami tisztviselők VI. fizetési osztályának felel meg, egyedül a polgármester tartozik, a harmadik fokozaton 6400, a másodikon 7200, az első pedig 8000 korona fizetéssel, 1600 korona lakbérrel és nyugdíjba be nem számítható 1500 korona működési pótlékkal.

A második az állami tisztviselők szerint VII-ik fizetési osztályba tartoztak a polgármester helyettes, az árvaszéki elnök, tanácsos, főjegyző, főkapitány, tiszt főügyész és a főmérnök, a harmadik fizetési fokozaton 4800, a másodikon 5400, a harmadikon 6000 korona fizetéssel és 840 korona lakbérrel, ezenkívül nyugdíjba be nem számítható működési pótlékok folyósítanak: a polgármesterhelyettesnek 1000, a főkapitánynak szintén 1000, az árvaszéki elnöknek pedig 800 koronát.

A harmadik (az állami tisztviselők szerint VIII-ik) fizetési osztályba soroztattak: a főorvos, a főpénztárnok, a vízvezetési igazgató, adóhivatali főnök és az árvaszéki ülnök. Ezeknek fizetése a harmadik fokozaton 3000, a másodikon 4000, az elsőn 4400 korona, lakbérilletményük pedig 700 korona.

A negyedik (az állami tisztviselők szerint IX-ik) fizetési osztályba az aljegyzők, az alkapitányok, az adóhivatali tiszt és pénztárnok, az alszámvevő, a házipénztári és adóhivatali ellenőr, a mérnök, a közbizományi igazgató és a tiszt orvos osztattak be 2000 koronáról fokozatosan 2900 3200 koronára emelkedő fizetéssel és 560 korona lakbérrel.

Az ötödik (az állami tisztviselők szerint X-ik) fizetési osztályba vannak sorozva az elsőosztályu tanácsos és reodőrfogalmazók, a segédmérnök, a közgyám, a számtiszt, a közbizományi pénztárnok és a főgépész 2000 koronáról 2200, majd 2400 koronára emelkedő fizetéssel és 400 korona lakbérrel.

A hatodik (az állami tisztviselők szerint XI-ik) fizetési osztályba lesznek beosztva: a másodosztályu tanácsos és reodőrfogalmazók másodosztályu számtiszt, mérnöksegéd és rajzoló, közbizományi pénztárnok, a vízvezetési felügyelő és gépész, az irodatiszt (írnök, iktató, kiadó, irattárnok, 1400 koronáról 1600, majd 1800 koronára emelkedő fizetéssel és 420 korona lakbérrel).

A működési pótlékokat az illető tisztviselőknek havonként fogják kiutalni.

Nem osztották fizetési osztályokba a városi elemi iskolák tanítóit, mivel az iskolák nemsokára ugyis

állami kezelésbe fognak átvétetni, ellenben rendezte a bizottság a polgári fiúiskola igazgatójának és tanítójának a fizetését, a javadalmaszt 2400 kor. alapfizetés és 560 kor. lakbérben állapítván meg. A törzsfizetés ötvenként 10%-al, azonkívül az első 8 évben 600, a második és harmadik 8 évben 4—400 koronával emelkedik.

Nem osztották be fizetési osztályokba a kezelő segédeket, az altiszteket, kiknek fizetése 1000 koronában állapított meg, mely ötvenként 100 koronával emelkedik, lakbérük 360 korona lesz.

Javasolják továbbá a városgazdai és a főerdézi állás megszüntetését, mely állások helyett a gazdasági hivatal szakközegeit egy erdési és egy gazdasági intézői állás felállítását javasolják.

A szervező-bizottság ma délután ismét ülést tart.

Háboru és béke.

Az a rettenetes háboru, a melyet a távol Keleten két nagy birodalom folytat egymással irtózatossággal, szívóssággal, az erők végső megfeszítésével, egyrészt fogcsikorgató keseredett dühvel, másrészt a lelkesedést megvívó tüzével és rajongásával, úgy látszik, tartósság dolgában már nem igen bírja a versenyt a mi vértelen, de azért emésztő izgalommal teljes belső háboruságunkkal. Minálunk még sürű felhős az ég. A fojtó köd sehogyse akar eltisztulni a szemhatárról; a nemzeti lelkesedés máglyáinak lobogó tüze és a jogtiszt világhosszú szövetség hasztalan ostromolja makacs homályát. Itt még sötét van. De ott már gyöngye fény játszik a komor firmamentumon. De lehet, hogy csak ugyan a béke fölkelő napjának hajnali ragyogása.

Melyik a kettőből: majd elválik hamarosan. Bizonyos, hogy huszonnégy óra óta a készülő béke biztató híreit tömegben hozza a táviró nemcsak Londonból, hanem Párisból, sőt szorványosan Szentpétervárról is. Vannak kételkedők, a kik kötve hisznek a hírből, ha rajban repül is világgá. Azt mondják, egyes reklám az egész, hogy a japán kölcsön Angliában mennél fenyesebben sikerüljön. Ezért hirdetik a háboru hamari végét, a mi százmillió hadikárpótlást és sok új gazdagodást jelentene Japánszágnak. Lehet, hogy ez a föltevés, a mely reklámnak minősíti a békehíreket, igaz, lehet, hogy nem igaz.

Ha igaz, első sorban ragyogó új bizonyossága annak, hogy Japánország modern ország. A szónak legbecesebb értelmében. Ismeri a leghasznosabb titkot: a siker titkát és kitünően tudja használni ezt a tudományát mindenütt, a hol látattja ígérkezni. A villamos reflektort is a japán élelmesség sorozta be a színházi kellékek közül a hadakozás arzenálisába és hogy milyen hasznát vette a csataterén, immár tudja

a bámuló világ. Ha tehát csakugyan csak reklám ez a sok, világnak indított békehir és a japán kölcsön sikerét volt hivatva szolgáltni az a ragyogó ünnepe is, a melylyel a legujabb és legnagyobb japán hadihajó zászlódiszben pompázó hatalmas acéltestet éppen a kölcsön kibocsátása napján adták át a tengernek, a kölcsön óriási sikere megint csak azt bizonyítja, hogy ezek a nagyszerű sárga emberkéik mindenképpen értenek a dolgukhoz. Hasznát, jelentőségét, értékét mindennek föl tudják fogni. Tudnak élni és bánni idővel, alkalommal, eszközzel. Szívük is, eszük is a helyén van egyaránt.

Lehet azonban, hogy a világosság, a mely most Mandzsuria egére hull, nem mesterséges, hanem valódi. Nem a reklám nagy reflektorjának villámfénye, hanem csakugyan a béke napjának előreszállt sugara. Nyilvánvaló immár, hogy a legutóbbi időkben, a szörnyű vereségek fekete tanulságai után a háboru folytatásának gondolatához jóformán csak maga a cár ragaszkodott. A cár, a kit egykor a békecárnak magasztaltak, de a ki most reszket elismerni a helyzet tanulságát és iszonyodván megismerni azt, hogy az igazságtévő sors az ő hite ellen itélt, még egyre apellálni akar. Holott nyilvánvaló, hogy minden további itélet, csak még súlyosabb, még keservesebb lesz. Acélhajói a tenger fenekén. Sziklavári tornyán az ellenség diadalmas lobogója. Seregei futásban, vagy — hadifogságban. — Nyolcvanhétezer orosz katona van már Japánországban, mint — fogoly. A mikádó ma holnap nagyobb orosz hadseregnek parancsol, mint a muszkacár.

Kétségtelen, hogy az orosz nemzet, igazabb szóval Oroszország lakossága kívánja a békét. Kívánja végét ennek a borzasztó háborúnak, a melynek megindítása nem az ő műve volt, hanem a cáré; de amely őt borította el a szenvedés és gyász tengerének vérhabos hullámaival. Rettenetes és szívet szorító látvány, mikor nyugalmat és lelkük békéjét óhajtó milliók zaklatott vágya ott eped egy makacs császár zárt ajtaja előtt és az üdvözítő határozat szava nem tud elszállni a fejedelmi ajkáról.

A színház távozó tagjai.

III.

Károlyi Leona.

Elmegyek már nemsokára
Idegen világba,
De szívesen itt maradnék
A jó Isten látja.
Ide nőtt a szívem, lelkem
Ide réges-régen,
Elszakadnom másfelé most,
Jaj de nehéz nekem.
Higgyétek el jó emberek,
A lelkem úgy fáj most,
Nehéz szívvel bucsuzik a:
Kukorica, Kukorica János.
Ezzel a kupléval bucsuzott el teg-

nap este Károlyi Leona közönségünkötől.

Károlyi Leona, mint kezdő vidéki primadonna került hozzánk s másfél évi itt tartózkodása alatt szemünk láttára nőtt kész művésznővé.

Szeretreméltóságával, szellemességével, derült jókedvével és aranyos kedélyével megkedveltette magát, úgy a színpadon, mint a magánéletben.

Hangját, énektudását, alakító művészetét méltatnunk sürgőssé vált. Hiszen emlékezhetünk minden egyes szerepére, másfél év nem oly hosszú idő.

Liliben, a Modellben, a Tavaszban, a Hajduk hadnagyában, a Drótostóttban, a Svihákokban jelentős sikerei voltak.

Mint népszínműnekesnő is tehetségének és szorgalmának számos tanujelét adta. Sőt nem hallgathatjuk el Geiger operájában „Bianca“-ban aratott legujabb sikerét, melyben a nehéz koloratura-parthiet is szépen és általános tetszés mellett énekelte. Ha Károlyi Leona nem is tartozik még a színművészet legelső csillagai közé, okvetlenül szép jövő előtt áll és bizonyára nem örökre vált el tőle tegnap a közönség, a mely rövid itt működése alatt igazán megszerette.

GYÁSZ.

Bereczky Lajos halála. Debrecenben tegnap halt meg a városi kórházban Bereczky Lajos rendőr-fogalmazó, ki Kolozsvárt is jól ismert Ruzsinszky Ilonának, a kolozsvári színház volt primadonnájának volt a férje, s így városunkban is többször megfordult.

A vizórák alkalmazása.

Beszélgetés dr. Rigler Gusztáv professzorral.

Kolozsvár város közönségére újabb terheket készülnék rakni. A vízvezeték használatot akarják órával ellenőrizni. A vizórák beszerzése rendkívül költségbe kerül és azt a költséget természetesen a város a fogyasztó közönségre szándékozik áthárítani. A terv az, hogy minden háztulajdonos a vizóra bérleti díja fejében évente 10 koronát lesz köteles fizetni. Ez azonban nem jelenti az egész terhet.

Ezenkívül a vízfogyasztás mérve szerint is újabb költségei lesznek a fogyasztó közönségnek. Ugyanis az előadók azt az igazságtalan és méltánytalan eljárást célozzák, hogy a közönség bármilyen kevés vizet fogyaszt, a rendes megállapított díjat fizeti, ha azonban a megállapított mennyiségnél többet fogyaszt, akkor ezért külön díjat legyen köteles fizetni.

A nagy költség dacára a vizóra nem is felel meg céljának, sőt Berlinben, ahol régebben vizórákkal kísérleteztek, arra a meggyőződésre jutottak, hogy azok nem felelnek meg rendeltetésüknek.

Tudósítónkma felkereste Dr. Rigler Gusztáv egyetemi tanárt, az egyetem közegészségtani intézetének nagytudományu vezetőjét és megkérdezte az ő véleményét. Rigler tanár kézséggel eleget tett tudósítónk kérésének és a következőket mondta.

A vizórák alkalmazását minden tekintetben károsnak tartom.

Káros a város közegészségügye szempontjából, — mert először éppen azoknál szorítaná meg a vízfogyasztást, — a kik arra a legjobban reá vannak utalva, t. i. a szegényebbeknél. E mellett a vizóra valóságos piszokfészek, és lerakódó helye mindenféle baktériumnak.

Káros pénzügyileg, mert az órák beszerzése és fenntartása sokba kerül, a mit a fogyasztónak kell megfizetni. — Haszna csak a gyárnak van belőle, — ezért pedig kár a pénzünket kidobni.

Nincsen olyan zsebóra sem, a mely folytonosan pontosan járna. Pedig azt a felhuzott rugó még aránylag egyenletesen mozgatja, s a rozsdásodástól is védve van a szerkezete. Annál kevésbé van pontosan mutató vizóra, mert ennek szerkezetét a rajta átfolyó víz mozgatja. — Ez pedig nem csak rozsdásít, hanem egyszer kevés, máskor meg sok. Ha már most az óra finom (érzékeny) szerkezetű, — akkor a kevés vizet pontosan mutatja, — de a sokat többnek jelzi a valóságnál, csak úgy, mint az a zsebóra, a melyeknek hajtóját, — a finom rugót, — erősebbel cseréljük ki.

Ugy lennének tehát a vizórákkal, mint vagyunk a gázórákkal.

A vizet adó város nyerne naponta pár köbméter vizet. Ez pedig a városnak egyáltalán nem lehet célja, annál kevésbé az élet legelső szükségleténél: az ivóviznél.

Az sem áll, hogy a házakba beállított 1—1 vizóra igazságos! Akkor lehetne csak erről szó, ha minden lakás, illetve minden vízcsap felszereltetnék órával. Hogy ez absurdum, az világos. Hiszen már a házhelyekként számított vizórák beszerzési és fenntartási költségei is legalább 20%-át képezik annak a tőkének, a mibe a víz évente kerül. Csupán ellenőrzésért 20%-ot fizetni pedig magában is iszonyuan sok.

Végre fölösleges is a vizóra, mert sokkal jobban, igazságosabban és végtelenül olcsóbban megoldható a kérdés a házi vezeték szigorú ellenőrzésével. Tessék irgalom nélkül megbüntetni a hatóságnak azt a házi urat, a kinél a csövek rosszak, a klozettkébe éjjel-nappal zug a víz és folyton csorog a csap?

De ettől persze fáznak! Hátha a pár év múlva elkövetkező választásnál valami baj esnék!

Még csak egyet! Ne sajnáljon a város pár száz koronát és

küldje ki a szakértőit külföldre. De nem ám Németországba, a hol az órákat gyárítják. Hanem Olaszországba, a hol 2000 éve állnak a vízvezetékek és még sincs vizóra-rendszer behozva. Ha megél — még pedig mondhatom, jól megél nélküle a talján, — miért kell olyan okvetlenül nekünk. Tudtommal nem vet föl a pénz bennünket!

Mozaik.

*
Teringettét, van még humor a világon! A politikusoknak is, meg az ország népének is fő, a feje az ország súlyos bonyodalmasában s olykor hol Falk Miksa mond vicceket, hol meg éppen nagyon humorosak maguk a cselekedetek is. Ime, tegnapelőtt a király kihallgatáson fogadta a képviselőház elnökét s kihallgatás során azt mondotta, hogy a sok havazásból arra következtet, hogy az idén nagy vízáradás lesz, a mire a képviselőház elnöke megjegyezte, hogy Olaszországban az Etna is hó alatt áll.

Ezek az időjárás kijelentések jól ismertek az első szerelmi vallomás szótárából. A királynak és a képviselőház elnökének találkozója azonban éppen nem arra való, hogy ezeket a „Vizállás“ és „Időjárás“ rovatokba való tényeket beszéljék meg és elvegyék a magy. kir. meteorológiai intézet kenyerét, hanem inkább azért szükséges, hogy némely politikai dolgokat megvitassanak. Az, hogy Fiume mellett a tenger csön-des, kevésbé jelentékeny amellett, hogy az ország lassankint mind zajosabb lesz és az, hogy az Etna nem háborog, még nem bizonyosága, hogy a hosszú válság nem okoz némi háborgásokat nálunk. Ami pedig az időjósok helyét illeti, igazán kíváncsiak vagyunk, hogy ha a király és a képviselőház elnöke ezzel szórakoznak, vajjon a m. kir. meteorológiai intézet fogja-e megoldani a politikai helyzetet?

Igy legalább érdekesebb lesz a végzett munka. Rosszabb már ugy sem lehet.

*
A magyar tudományos akadémia megválasztotta főtitkárát és bizony akármelyik kis terület képviselőválasztása nagyobb zajt csap az újságokban, mint az, amikor a magyar tudomány és irodalom tulajdonképeni hivatalos vezetőjét megválasztják.

Ne higgye senki, hogy ez azért van, mert a tudományhoz és irodalomhoz nálunk kevesen értenek. — Nem. Ezt az okozza, hogy akadémiai főtitkár kevés ember kíván lenni, de képviselőnek mindenki vágyakozik.

*
Ellen Key, aki most Budapesten fölolvastat, nem olyan európai kiválóság, mint amilyennek agyonhíresztelik. Bizony, a filozófiában és az irodalomban semmiféle történeti szerepe, vagy jelentősége nincs. Az

emberek mégis nagy reklámot csapnak neki és tódulnak a fölolvásá-saira. Profétának mondják és retorikus, fellengős tanulmányait nagyobbra tartják akár Spencer Herbert dolgainál.

Ne méltóztassék azt hinni, hogy az embereknek nincs igazuk. Ellen Key érdemes a bámulatra. Mert, hogy valaki, aki igazán nagy kiválóság, sikereket ér el, az csoda. De hogy a reklám mindig meghozza a maga sikerét, az bizonyos. S igazán kíváncsiak vagyunk, hogy van-e nagyobb reklám annál, mint amikor egy hóféhérhaju, aggszűz kisasszony az anya kötelességeiről beszél.

Erről bizony nem lehet tudományosan értekezni. Ezt ha Ellen Key megcselekszi, a gyakorlati igazolással maga is adós maradt. Ezzel pedig elég nagy reklámot csinált magának — a mai világban..

Az orléansi herceg párthivei egyre gyarapodnak. Hiába, a franciák szeretik a különlegességet. Mihelyst még egy új köztársaság keletkezik Európában, bizvást föl lehet tételezni, hogy ők megint királyt választanak.

De sok helyen várják már azt a királyválasztást.

Ugor.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

Gróf Andrassy Gyula miniszterelnök.

Budapest, márc. 31. (Saj. tud.) Érdekes és szokatlan közleményt tartalmaz a *Budapesti Tudósító* című félhivatalos mai kiadása.

Pitreich báró közös hadügyminiszter Lukács László pénzügyminiszterrel hosszasan tárgyalt és sikerült is a kibontakozás utját megtalálni, a tárgyalást azonban kénytelenek voltak félbeszakítani, mivel Pitreich báró néhány fontos adat beszerzése céljából Bécsbe utazott. Visszaérkezése után azonban a tárgyalásokat csakhamar befogják fejezni.

Gróf Andrassy Gyula ma úgy nyilatkozott, hogy bármennyire szerette volna, hogy a koalíciós kabinet más alapon létesüljön, mindazonáltal a királyi megbízás alól jelen körülmények között ki nem térhet.

Más oldalról szerzett értesülés szerint Andrassy Gyula gr. tegnap éjjel a Nemzeti kaszinóban tartott tanácskozásokon kijelentette, hogy a katonai engedményekkel nincs megelégedve és nem enged.

Tisza a királynál.

Budapest, márc. 31. (Saját tud.) Gróf Tisza István miniszterelnököt ma délelőtt féltizenegy órakor a királyi kabinet-iroda

telefon kihallgatásra szólította

Tisza rögtön a királyi palotába hajtatót és a király dolgozószobájába ment föl. A kihallgatás másfél óra hosszat tartott, melynek végzetével Tisza gyalog jött át Budáról.

A kihallgatás után a királyi palota előtt tudósítónk megkérdezte Tiszát, hogy miről tárgyalt a királlyal. Tisza erre azt felelte, hogy nem nyilatkozhatik.

Pitreich Budapesten.

Budapest, március 31. (Saj. tud.)

Pitreich báró közös hadügyminisztert, ma reggel a király kihallgatáson fogadta. Pitreich a kihallgatás után rögtön Lukács László pénzügyminiszter lakására hajtatót és egy félóra hosszat tárgyalt vele. Ezalatt Pitreich katonai intendánsa Popovics Sándor államtitkárnál tett látogatást és a katonai kiadásoknak a magyar államháztartásra vonatkozó részéről tárgyalt vele. Pitreichot felkeresték Nyiry Sándor honvédelmi miniszter és Lobkovitz Rezső herceg, hadtestparancsnok, kik rövid ideig tárgyaltak vele.

Szogyény Bécsben.

Budapest, március 31. (Saj. tud.)

Szogyény-Marich László berlini magyar-osztrák nagykövet ma Bécsbe érkezett és az osztály kabinet tagjainál látogatást tett.

Nincs fordulat.

Budapest, márc. 31. (Saját tud.)

Lukács László pénzügyminiszter környezetéből kapjuk a hírt, hogy a kibontakozásra nézve semmiféle kellemetlen fordulat nem történt. A döntésről szóló hírek közzétételéig halasztják, míg Andrassy nem tárgyalt az ellenzéki koalíció tagjaival s minden faktor, melynek esetleg a kibontakozást megakadályozhatná, az ügynek meg nincs nyerve.

Szentiványi kilépése.

Budapest, márc. 31. (Saját tud.)

A „Nap” egy munkatársa ma fölkereste Szentiványi Árpád országgyűlési képviselőt és megkérdezte tőle, hogy igazak-e a szabadelvűpártból történt kilépéséről elterjedt hírek.

Szentiványi Árpád megerősítette a híreket és kijelentette, hogy nincs megelégedve a szabadelvűpárt határozatával és deklarációjával, ő békét óhajl.

Összeesküvők elfogatása.

Budapest, márc. 31. (Saját tud.)

Pétevárról jelentik: Trepov tábornok főkormányzó tegnap 10 terroristát elfogatót és összes levelezéseiket lefoglaltatta. Az elfogottak között több nő és egy nagy vagyonu ember van.

Az összeesküvés célja Wladimir nagyherceg, a belügyminiszter és Trepov tábornok levegőbe röptése volt.

Montecuccoli kihallgatása.

Budapest, márc. 31. (Saját tud.) A király ma délelőtt Montecuccoli gróf, altengernagyot kihallgatáson fogadta.

NAPLO.

— Hírek. —

* **Magántanári próbaelőadások az egyetemen.** Az egyetem orvostudományi karán két fiatal tudós tart magántanári próbaelőadást. Az egyetem orvostudományi kara ugyanis dr. Veress Elemér és dr. Filep Gyula egyetemi tanársegédek az orvostudományok terén kifejtett irodalmi munkálkodásuk alapján képesnek tartotta arra, hogy a kadethrán is helyet foglaljanak, s ezért most magántanári próbaelőadásra bocsátotta őket.

* **Egészségtan tanári vizsgálat** A közegészségtani intézetben ma dr. Gyergyay Árpád gyakorló orvos az egészségtan tanári vizsgálatot sikerrel tette le.

A próbaelőadás április elsején d. u. 5 órakor lesz a belgyógyászati klinika tantermében, hol dr. Veress Elemér a „Mimikri”-ről fog értekezni, dr. Filep Gyula pedig „A tifusz baktériumok kimutatása a vízben és élelmiszerekben” címen témáról tart előadást. A próbaelőadás után kari határozattal magántanárra habilitálják őket s a határozatot a vallás és közoktatásügyi miniszterhez terjesztik fel jóváhagyás végett. A két fiatal tudós már a jövő szeptemberben megkezdik előadásait.

* **Merénylet a nemzeti lobogó ellen.** A három színű zászló ellen Kolozsvárt sohasem merete senki kezét vagy szavát felemelni. Most sem merete nyíltan megtenni ezt az az orvátmadó, ki szentségtelen kezekkel intézett merényletet a nemzeti lobogó ellen. Tegnapelőtt éjjel ugyanis a *Ferenc József*-uton, az *Adorján* János szobafestő mester házában lengő nemzeti színű lobogót ismeretlen tettesek leszédtek a házról és bojtját letépve rongyokra szakították. A gyalázatos merénylet tettesei megszaladtak az utcán jövők elől, de a rendőrség erélyesen nyomozza őket. A tettesek valószínűleg nemzetiségi egyetemi hallgatók.

* **Az Emke kölcsön sorsjátéka.** A képviselőház 1896-ik évi december 15-iki ülésében elhatározta, hogy az Emkének kölcsön sorsjátékot engedélyez. A képviselőház határozat végrehajtásával még a Wekerle kormányt bizta meg, de sem az, sem az után következő kormányok nem intézkedtek e tárgyban. A kultur egyesületek legutóbbi értekezletén azt a határozatot hozták, hogy felírják a kormányhoz és kérik, hogy az országgyűlési határozatot hajtsa végre.

* **Meghívó.** A Kolozsvári Március 15-iki Állandó Bizottság folyó évi április hó 1-én (szombaton) délután 4 órakor az E. M. K. E. főtitkári

hivatalában ülést tart. Tárgyak: a folyó évi ünnepélyről való elszámolás, jelentés a vidéki Március 15-iki Bizottságok pénzküldeményeiről, köszönetek szavazása, a Képviselőházhoz való kérelmezés ügye. Ez ülésre a Március 15-iki Bizottság tagjai tisztelettel meghívótnak. Kolozsvár, 1905. március hó 31-én Sándor József elnök. *Feder Ottó* jegyző.

* **Csillaghullás a honvéd önkénteseknél.** Az esti korzón már felcsillagozott zubbonyjal jelentek meg a honvéd önkéntesek, irigylve közshadseregbeli bajtársaiktól. A honvéd önkéntes iskolában ugyanis csillaghullás volt a tegnap, s azért volt az, hogy az önkéntes iskola szerencsésebb tagjai közül huszonketten már mint címzetes tizedes urak sétálhattak tegnap az ezredes ur kegyelméből. Azonban a közshadseregbeli önkénteseknek sem kell már sokáig irigykedve szemlélni a honvédeket, mert a napokban már ők is hozzá jutnak a kis csont csillagokhoz.

* **Egy pénzügyigazgató nyugdíjaztatása.** Reinbold Olivér kir. tanácsost, a gyulafehérvári pénzügyigazgatót, ki régebben hosszú ideig volt a kolozsvári illetékkiszabási hivatal főnöke, saját kérelmére 37 évi szolgálat után nyugdíjazták. Folyó hó 23-án tartotta meg bucsulakomáját Gyulafehérvárt tisztviselő társai körében, kik őszintén sajnálják eltávozását.

* **Egy dussz gazdag tanító halála.** A tanítók között nem igen szokott az megesni, hogy valaki megdagodjék, annál kevésbbé, mert a tanítói fizetés még ahoz is csekély, hogy valaki az életét szükösen tengesse belőle. Épen ezért érdekes a következő eset, amiről a „Székely Lapok” ad hírt. Koronkában e hó elején egy öreg tanító halt el: Thusa György. Az öregot jó módú embernek tartották a faluban, de azt már még sem sejtette senki, hogy százezrekre menő vagyona van. Most, hogy halála után pénzeit szedegették össze — hir szerint — csak kézpénzben kétszáz ezer koronát meghaladó összeget találtak. Ezenkívül négy község határában vannak ingatlanai. Az összes hagyatéki értéke 30.0000 koronát megközelít. Az öreg ur egész életében takarékos, mondhatni fukar ember volt, de azért tessék a ma világhoz, a ma két annyit tevő tanító fizetéséből százezreket gyűjteni.

* **Kanyaró járvány Kolozsvárt.** A tifuszjárvány valamivel alább hagyott, s most annyival nagyobb mérvben dühög a kanyaró. A Karolina kórház fertőző osztálya már teljesen megtelt beteg kis gyermekekkel. A járvány az idén fokozottabb mértékben lépett fel, mint az elmúlt években s a gyermekhalakodás ijesztő mértékben megnőtt.

* **A cár öngyilkos kísérlete.** Az oroszországi forradalmi mozgalom középpontjában áll a cár. Ő, a kinek egyetlen elhatározása, egy szá-

va, kezének egy vonása milliók és milliók sorsáról dönthet; a kinek parancsát lesik, szeme pillantását vigyázzák az udvaroncok és azok a tanácsosok, a kik mint Oroszországban hangosan hirdetik, rossz tanácsot adnak a cárnak. A mióta szabadságért kiált az elnyomott, a hivatalnok-sereg által kiszípolyozott tömeg, azóta a carszkoje-szelói féltve őrzött kastély falai közül ki-kiröppent egy-egy hir. Egyik sem hiteles. Az egyik azt mondta, hogy a cár buskomor, elkedvetlenedett, sir és jajgat, haragszik tanácsosaira, átkozza sorsát, de nincs ereje arra, hogy szembe szálljon gonosz környezetével; a másik szerint a cár keményen védi az autokráciát és a háborút folytatja szilárd elszántsággal. Ma e kétféle hírhez csatlakozik egy harmadik. Érdekes, megdöbentő, de hitelessége éppen oly kevésbé állapítható meg, mint az eddig elterjedt híreké. Párisból ugyanis azt táviratozzák nekünk:

A Newyork Herald itteni kiadása a következő pétervári táviratot közli: Egész határozottsággal jelentik, hogy a cár öngyilkossági kísérletet követett el és hogy anyja megakadályozta az öngyilkosságot. A cár mély sebet vágott jobb kezén.

Igaz-e ez a hir, a mely a hatalmasnak nevezett cár rettenetes kétségbeesésének volna szomorú bizonyítéka, nem lehet tudni. Egyhamar nem is fogjuk megtudni, mert bizonyos, hogy megcáfolják, de a cáfolat csak akkora hitelességű Európa szemében, mint maga a hir. Az a körülmény, hogy a cárról ilyen hir egyáltalán elterjedhet és éppenséggel nem talál süket fülekre, — mert hiszen nem lehetetlen — az orosz viszonyok ijesztő ziláltsága bizonyítja.

* **Betörő cseléd.** A Baliga-réten lakó Felkovic Józsefnét szolgálta becsülettel egy darabig Labancz István nagyiklodi szolgálégy. Ugyilátszik megunt a becsületes életmódot, mert tegnap midőn a gazdája elment hazulról feszít vasakkal nekiesett a kamarának s azt feltörve egy uraságoktól levelet tavaszi felöltőt, kabátot, mellényt és két nadrágot ellopott, melynek értéke 20 koronára rug. A káros feljelentette a betörőt, a rendőrség kézre is kerítette s megindította ellene az eljárást.

* **Meghalt életmentés közben.** Megrendítő szerencsétlenség történt a szamosvölgyi vasut mellett fekvő Borgóprundon, a mely nyomorba sodort egy 9 tagból álló családot. Kovács István borgóprundi vasuti ör áldozatául esett kötelességtudásának és férfias bátorságának. — Ugyanis a napokban Borgóbeszterce és Beszterce között a lejtős pályán robogó 111. számú vonat kerekei alá került, a mely testét darabokra tépte. A végzetes tragédia a következőképen történt. Kovács István szolgálatot teljesítve meglátta, hogy a vágányok között a

pályatesten egy süket-néma ember áll, a ki nem vette észre a gyorsan közeledő vonatot. Kovács élete kockáztatásával odaugrott a sinek között ügyelgő emberhez és ellökte. Azonban ő már nem menekülhetett meg, mert a mozdony elkapta és összeroncolt. Kovács Istvánt felesége és nyolc neveletlen árvája siratja. Felhívjuk a jószívű emberiséget és a jótékony egyesületek figyelmét a kötelességtudás és bátor hősiesség áldozatának nyomorgó felesége és árvái sorsára, a kik mindenesetre bármily csekély összeget is köszönettel fogadnak.

* **Az osztályorsjáték** huzásának harmadik napján **50.000** koronát nyert 60638. **15000** koronát nyert: 80960. **10.000** koronát nyertek: 47777 49584 67137. **5000** koronát nyertek: 75929 12796 24024 25580 **2000** koronát nyertek: 5704 1640 26688 28509 38138 41577 43831 48041 49381 50914 56303 57384 59638 60726 63815 90532 95594 96315 100452 103261 109626. — **1000** koronát nyertek: 2284 2288 4918 6505 9710 10954 11939 14851 18312 20294 20711 21074 22949 22925 24755 30348 31028 32417 54589 37246 37804 39307 40228 42354 43046 46882 50813 104534. **500** koronát nyertek: 1585 2818 3151 3944 4831 8036 15969 17678 19927 21631 23029 26786 28203 29472 30539 35194 37163 38775 39452 41662 44002 51014 55879 56969 58896 60517 52815 55879 65371 67405 69409 70477 76993 95643 101241 108554. A többi számok 200 koronát nyertek.

* **Külföldi rövid hírek.** *Jules Verne temetése.* Amiensben tegnap délelőtt helyezték örök nyugalomra Jules Vernét, a közönség óriási részvéte mellett. — *Elkobzott lövönali jegyek.* Drezdában az államügyészség elkobozta a lövasuti társaság fél millió jegyét, mert azok hátán egy osztrák gummi-áruháza hirdetése volt és az ügyészség ebben erköletelenséget látott. — *Egy tanár öngyilkossági kísérlete.* Linzben dr. Schieszer Antal gimnáziumi tanár a Dunába ugrott, de kimentették és kórházba szállították. Tettének oka ismeretlen. — *Az amerikai Humbertné.* A newyorki törvényszék Cchadwickné, a hírhedt szédeig asszonyt, akit amerikai Humbertnének neveztek, tíz évi börtönrre ítélte. — *Végzetes közmondás.* A dalmáciai Oltrei falu szépe, Gregor Bozsena, akit öt éve ment férjhez Lonczár Ferenc hajóshoz, nagyon elkeseredett, mert azt híresztelték róla, hogy viszonyt folytat apósával. Anyjától kért hát tanácsot, aki ezzel a dalmát közmondással felelt: ugorj a tengerbe: Es az asszony szót fogadott A hullámok nyomtalanul elnyelték. *Mérgezett tojásrántotta.* Förszner Mátyás grassniti gazda házában rántotta evés után a család mérgezési tünetek között megbetegedett. Kettő közülök hamarosan meg is halt. A bíróság megindította a vizsgálatot.

x **Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávébehozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kitűnő minőségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak!** Telefon!

A NAPLO telefonszáma:
Szerkesztőség: 503.
Kiadóhivatal: 379.

Egyletek.

Orvosi szakülés. Az „Erdélyi Múzeum-Egylet“ orvos-természettudományi szakosztálya március hó 31-én (pénteken) délután 5 órakor a belgyógyászati klinika tantermében orvosi szakülést tart. A szakülés tárgyai: 1. Dr. Marschalkó Tamás: Betegkimutatás. 2. Dr. Hevesi Imre: Betegek bemutatása. 3. Dr. Góth Lajos: Két fibroma műtét bemutatása. 4. Dr. Kanitz Henrik: betegbemutatás. 5. Borbély Samu: Második szár-sérvműtetem eredménye. 6. Dr. Konrádi Jenő: Placenta-tumor esete. Üléséin a szakosztály az előadások iránt érdeklődő vendégeket is szívesen lát.

SZINHÁZ

Színházi műsor:

Péntek: Megyeri igazgató utolsó előadása és bucsufellépte: A nyolcadik pont és Három kalap.

A tegnapi bucsuelőadás. Tegnap este a János vitéz került 19-edszer színre telt ház előtt. A telt házat most már nem annyira a darab, mint inkább a távozó művészek bucsuja okozta. Elbucuzott közönségünkötly Stephanides Károly, a kiváló karnagy, Károlyi Leona, a darab címszerepében, Nagy Imre a király és Hajnal György a huszármester szerepében. Fehér Olga különösen az utóbbi időben szerepelt keveset s most talán olyan társulathoz szerződik, a hol majd jobban juttathatja érvényre tehetségeit. Nagy Imre kifogyhatatlan az ötletekből és kitűnő humorával sok derült estét szerzett közönségünknek. Hajnal György egyike volt a színház legrokonszenvesebb tagjainak, a kinek minden egyes alakítása finom izlésre vallott.

Stephanides Károlyt tegnap a közönség párját ritkító ünneplésben részesítette. Sephanides érdemeitől, művészi kvalitásait nem régen hosszabb cikkben méltattuk. Azt a veszteséget, melyet Sephanides távozása a színházra jelent, a kolozsvári közönség teljes mértékben érzi. Csak egy karmesteri pálcza az, a mit Sephanides elvisz innen, de ki vonná kétségbe, hogy az a kis bot a színház egyik legjelentősebb oszlopa. Az új színházban hárman fogják a zenekar vezetését teljesíteni. Farkas Ödön tanárnak kiváló képességeit senki sem vonja kétségbe, de a Farkas tanár közreműködése más elfoglaltsága miatt csak egyes ünnepi alkalmakkor fog érvényesülni. A második két karnagy közül Müller Ottót ismeri a közönség, Kernert jó hir előzi meg. De fölös, hogy a karnagy munkának egyből három kézbe való decentralizálása nem fog a zenei vezetés egységének rovására esni. De ezen segíteni nem lehet. Sephanideszt nem lehet a kolozsvári színházhoz kötni az ő pályája csak most van

emelkedőben, ambíciójának a vidéki zenekari viszonyok nem lehettek megfelelőek. Meggyőződésünk, hogy a Népszínház is csak egy megállóhelyet jelent nála. Mikor Sephanides tegnap a virágokkal diszitett karmesteri emelvényt elfoglalta, megkezdődött az ünneplés és tartott az előadás végéig. A közönség úgy Sephanideszt, mint Károlyi Leonát ismét és ismét a lámpák elé hívta. A felvonások közben alig tudták összeszedni a töméntelen csokrot, koszorút, emléktárgyat. Már vége volt az előadásnak, de a közönség és különösen a páholyok közönsége nem mozdult és szünni nem akaró tapssal követelte, hogy Stephanides és Károlyi Leona ismét és ismét megjelenjék a nagy függöny előtt.

Előadás után Stephanides a New-York szállódába ment, ahol barátai és tisztelői körében vacsorázott, kikkel jóhangulatban a késő éjjelig volt együtt. Stephanides ma délelőtt elutazott városunkból és holnap már megkezdje a Népszínháznál a próbákat. Károlyi Leonát a közönség egy nagy része Petőfi-utcai lakásáig kísérte el éljenezve a művésznőt, a ki még néhány bucsusztót intézett a közönséghez.

⊙ **Megyeri utolsó előadása és bucsu-föllépése.** Ma este lesz Megyeri igazgatónak befejező utolsó előadása, melyben egyszersmind bucsu föllépését tartja Megyeri, mint színész. Két vigjáték kerül színre a bucsuzás alkalmával. Murger 1 felvonásosa, a *Nyolcadik pont* és Hennequin 3 felvonásosa, a *Három kalap*. Az elsőben egy fiatal, bonvivánt (Gerard Raouvil), a másodikban egy idősebb komikus (Dupraillon) szerepet játszik Megyeri. A *Nyolcadik pont*-ban: Tólvölgyi Margit, Dezséri és Hegedüs Szerafin, a *Három kalap*-ban: Mészáros, Bérci, Szegő, Lackó Aranka, Gál Janka, Vámos és Cserényi Adél lesznek szereplőtársai. A mai utolsó előadást páratlan XXIII. számú bérletszűnetben tartják.

Az előadások folytatása. Janovics Jenő dr. az új igazgató, hogy a kolozsvári színészek existenciáját biztosítsa, április hó 1-től 16-ig egy pótidényt állított be, a melyet vendégszereplésekkel és néhány újdonsággal fog érdekessé tenni.

A nagymama, Csiky Gergely kitűnő vigjátéka kerül holnap, szombaton színre a szegedi színház három kitűnő tagjának vendégföllépésével. Ugyanis *Mészáros* Giza Márta, *Leövey* Leó Todorka és *Mezei* Péter Koszta szerepében fognak bemutatkozni a kolozsvári közönségnek. — A mieink közül Laczkó Aranka, Hegedüs Szerafin, Palotay Piroska, Váradiné, Szentgyörgyi István, Mészáros Alajos és Tompa Kálmán játszanak jelentősebb szerepeket.

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.
Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.
Kiadó „Napló“ hirlapkiadó-vállalat.

Minden művelt embernek tájékozással kell ma bírnia az „occult tudományok“ felől. **A spiritizmus, psychizmus, mediumizmus, a magnetizmus, hypnotizmus, szomnambulizmus, a clairvoyance, telepathia stb.**

az „érzéklőtli világnak“ olyan jelenségei, melyek elől ma már nem elzárkózni kell, de azokat tanulmányozni kötelesség, ha azt akarjuk, hogy hozzájáruljunk.

MAGYAR SPHINX cím alatt most egy folyóirat jelenik meg, mely feladatául tűzte ki az occult tudományok propagálását hazánkban is és pedig a külföldi ily irányú előkelő színvonalon álló folyóiratok mintájára **kritikai és tudományos alapon,**

menten minden vallási rajongástól, elfogult tulzástól és éppen a tévhit, babona és charlatánizmus leküzdésére. Mutatványfüzetet 50 fillér ellenében küld

a **MAGYAR SPHINX** kiadóhivatala **BARÓTH** Háromszék megye. Ugyanitt közelebbről meg fog jelenni „A Hipnotizmus csodás világából.“ Érdeklődők forduljanak a „M. Sph.“ kiadóhivatalához

Szőlő- lugast!

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással fellevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legregebb díszé, anélkül, hogy legkevésbé helyet is el foglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobb része, ha meg is terem, nem hoz, ezért sokan nem érték el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkülönbözőbb muskátly és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. Boritaju szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és teljebb olesó árban és „Delaware“ sima, ültetéshez és ebből borminta.

Érmelléki első szőlőültvénytelep, Nagy-Kágya, Biharmegye.

„Kristály” gőzmosó intézet

Telefon 500. **KOLOZSVÁRT.** Telefon 500.

A modern technika legújabb vívmányának megfelelő felszereléssel, tisztán viz és szappannal mos, vasal női és férfi fehérneműeket gyorsan a legsebbe kiviteiben és előnyös árban.

Elvállal vegyileg tisztítani uri és női ruhane-műeket, selyem és szövet kelméket, kézimunkát, dísz-darabokat stb. jutányos áráért.

Csipkefüggönyök 30 kr.-ért darabonként mosva és vasalva.

A ruhaneműek kívánatra díjmentesen elhozhatnak és viszont tiszta állapotban pontos időre hazaszállíttatnak. A n. é. közönség kényelmére a belvárosban

LASKAI FERENCZ ÉS FIA
ágyne-műek üzletében — Telefon 405.

(Kossuth Lajos és Tivoli-utca sarok) felvételi telepet létesített, hol ruhaátvételeket eszközölnek.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan munkáról és mindenben méltányos árákról, szives figyel-mébe ajánlja a belvárosi felvételi telepet és számos megbízatást kér a

„Kristály” gőzmosó intézet.

Fehérnemű mosva és mangolva 10 kr. kgmonként.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben
és legjobb kivitelben

kaphatók a Magyar Királyi Államvasutak gépgyárának
vezérügynökségénél

Budapest, V., Váci-körut 32. szám. — Képviselő: **WESSEL LEÓ** Kolozsvár.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközöli.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Az

„Erdélyi Általános

Takarék és Hitelszövetkezet

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót
is sajátjából fedezi.

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató és a hangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (specialitás) fa-, réz-, fuvó- és vonós hangszereit, czimballomokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-, 6- forinttól feljebb, a legjobb felszereléssel.

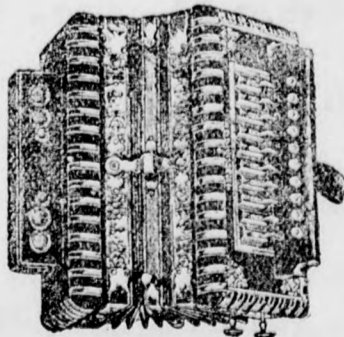
Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítással 4-írt.

Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangokkal, 2-50, 3-, 4-, 5- forinttól feljebb. Különleges acélhangu hangversenyharmonikák, saját minták.

Zenekarok teljes szerelése előnyös feltételek mellett, jutányos árban, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javítások az összes hangszereken, különleges szakzerű pontossággal, jutányos árban eszközöltetnek.

Kezesség minden egyes hangszereken.

TÁROGATÓ rőzsafából, ujezlist billentyűvel és iskolával, 30-írtól feljebb.

Harmoniumok, világ-legjobb gyártmány, 65-írtól feljebb.

Kivitel nagyban és kicsinyben!
Árjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

Pezsgő! Pezsgő!

Az „Első Erdélyi pezsgőgyár” felosztott

s míg a készlet tart, a közkedveltségnek örvendő s francia módszer szerint készült

„Mátyás” és „Favorit”

oo név alatt ismert pezsgőt kiárusítja. oo

100 üveg vételnél üvege 1 kor. 60 fillér.

50 " " " 1 " 80 "

25 " " " 2 " — "

Megrendelések felvételnek:

BETEGH PÉTER irodájában, Egyetem-utca.
TAUFFER DEZSŐ főtéri vaskereskedésében. □

Hallatlan olcsó ár!

Ritka alkalom!

Magyar gyártmány!

A több mint félszázad óta fenálló

LE CONSERVATEUR

francia életbiztosító és kiházasító intézet leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugodalmas agykort biztosít csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje:

482 millió korona.

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VII. Kerepesi-ut 30. szám.

Ujhelyi M. és Társa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos árakon

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

